

CONTRIBUȚIA ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE LA IDENTIFICAREA SOLUȚIILOR CONFLICTULUI ARMAT DIN UCRAINA

Paula TATAMIROV

CZU: 341.123:355.4(470:477)

paula.tatamirov@gmail.com

The triggering of the active phase of the armed conflict in Ukraine on 24 February 2022 has fueled some changes in the world order model and international security architecture. Several international actors, both states and international organizations, have been trying to stop the escalation of the conflict and maintain peace, there has been an emphasis in the early stage on the involvement of the United Nations Security Council.

Actualitatea și importanța temei. Actul de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei a scos în evidență capacitățile ONU în conformitate cu Carta, în special art. 51 al capitolului VII referitor la acțiunea în caz de amenințare împotriva păcii. Luând în considerație amplasarea geografică a Republicii Moldova, subliniem importanța majoră a soluționării acestui conflict prin intermediul ONU. Republica Moldova, având pe teritoriul său un regim separatist, deși menține statutul de neutralitate autoproclamată, se află într-o situație tensionată, mai ales după obținerea statutului de țară - candidat la UE.

Scopul cercetării constă în analiza acțiunilor ONU în vederea menținerii păcii și asigurării securității prin identificarea soluțiilor conflictului armat din Ucraina.

Obiectivele trasate ale studiului sunt următoarele:

1. descrierea istoriografică a activităților Organizației Națiunilor Unite privind identificarea soluțiilor pentru conflictul armat din Ucraina;
2. definirea aspectelor teoretice și metodologice ale organizațiilor internaționale și conflictului armat;
3. stabilirea bazei politico - juridice și experienței Organizației Națiunilor Unite în identificarea soluțiilor pentru conflict și menținerea păcii și securității;
4. determinarea caracterului conflictului armat din Ucraina și implicarea Organizației Națiunilor Unite în identificarea soluțiilor;
5. analiza acțiunilor Organizației Națiunilor Unite în atenuarea conflictului armat din Ucraina;
6. evaluarea cooperării dintre Republica Moldova și Organizația Națiunilor Unite în identificarea soluțiilor pentru conflictul armat din Ucraina.

Problema de cercetare relevă modul în care ONU identifică soluțiile posibile pentru conflictul armat din Ucraina. Fiind un conflict în faza activă, este complicat de prognozat derularea situației de pe arena mondială. Astfel, la momentul de față ONU

are ca scop de bază demonstrarea capacităților sale în ceea ce ține de menținerea păcii și securității internaționale.

Noutatea științifică a lucrării reflectă faptul că subiectul războiului este unul nou, întrucât s-a declanșat în perioada anului 2022. Respectiv, cercetătorii încă nu au reușit să studieze pe larg acest subiect. Mai mult ca atât, zi de zi se întâmplă schimbări noi pe arena mondială și este foarte greu de prezis care va fi următorul pas al actorilor internaționali, mai ales în această situație de criză, care a destabilizat economia și politica la nivel global. Din acest considerent, lucrarea abordează contribuția și metodele de soluționare ale ONU în contextul conflictului armat din Ucraina.

Metodele de cercetare ale lucrării pot fi divizate în două categorii: *metode general-științifice* și *metode particular-științifice*. Printre metodele general-științifice distingem metoda instituțională și metoda analizei și sintezei. Metodele particular-științifice includ analiza de conținut a documentelor, analiza evenimentelor și metoda istoriografică.

Odată cu escaladarea conflictului, Adunarea Generală a început adoptarea a unui șir de rezoluții, care au presupus soluționarea conflictului armat și menținerea păcii. Astfel, la 2 martie 2022, Adunarea Generală a adoptat o rezoluție (ES-11/1) la ce-a de-a unsprezecea sesiune specială a Adunării Generale, prin care deplânge „agresiunea” comisă de Rusia împotriva Ucrainei (141 de voturi pentru, 5 împotriva, 35 abțineri și 12 absenți). Deși rezoluția nu este obligatorie din punct de vedere juridic, prin ea comunitatea internațională a transmis – și asta chiar și cu 35 de abțineri – un semnal puternic împotriva încălcării flagrante de către Rusia a interzicerii folosirii forței [1, p.450].

Luând în considerație că pe teritoriul Ucrainei se găsesc 15 reactoare nucleare operabile la patru centrale, care generează aproximativ 50% din energia sa electrică, Consiliul de Securitate a venit cu o solicitare către Agenția Internațională de Energie Atomică (AIEA) de a monitoriza reactoarele și a păstra securitatea [2].

Un aport deosebit în sprijinirea Ucrainei în domeniul agricol îl are Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (în continuare FAO). La momentul de față FAO a realizat o evaluare a nevoilor la nivel național în Ucraina, care vizează administrația la nivel local și fermieri. De asemenea, a fost actualizat un plan de răspuns rapid de acțiuni specifice pentru a sprijini Ucraina [3, p.4].

La 22 iulie 2022, la Istanbul, reprezentanții Ucrainei, Federației Ruse și Turciei s-au reunit pentru a semna *Inițiativa pentru cereale la Marea Neagră*, aceasta fiind un mecanism pentru transportul în siguranță a cerealelor și a produselor alimentare din porturile ucrainene către piețele globale. António Guterres, Secretarul General ONU, a semnat această inițiativă în calitate de martor. Scopul fundamental al acestei inițiative este prevenirea foametei la nivel mondial, de a reduce insecuritatea alimentară globală și de a asigura securitatea navelor comerciale care intră și pleacă în porturile ucrainene.

În urma efectuării acestui studiu am dedus unele concluzii generale:

1. Studiul istoriografic al activităților ONU a scos în evidență că odată cu escaladarea conflictului, mulți cercetători s-au axat pe analiza acestei probleme prin

prisma evenimentelor din 2014, pentru a stabili legătura între ele și pentru a determina în ce mod reglementările ONU vor putea soluționa acest conflict.

2. Analizând prevederile Cartei ONU, am stabilit că cel mai mare impediment în soluționarea conflictului este dreptul de veto al membrilor permanenți al Consiliului de Securitate. Luând în considerație că Fed. Rusă este membru permanent cu drept de veto, este imposibilă eliminarea acesteia din cadrul organizației.
3. Un aport semnificativ în soluționarea conflictului o are secretarul general, care a încercat prin vizitele sale să convingă părțile să soluționeze pașnic acest conflict, de asemenea prin cooperarea cu Turcia a fost creată Inițiativa pentru cereale la Marea Neagră, fiind un coridor verde pentru transportul de cereale atenuând criza alimentară globală.
4. Aportul ONU în Republica Moldova a jucat un rol crucial pentru depășirea crizelor provocate de pe urma conflictului armat din Ucraina.

Recomandări:

1. Reforma Consiliului de Securitate, și anume prin includerea unui număr mai mare de membri permanenți cu drept de veto și modificarea procedurii de adoptare a deciziilor.
2. Republica Moldova trebuie să beneficieze în continuare de programele ONU pentru a depăși criza economică, social-demografică și umanitară, sprijinind eficient Ucraina și realizând interesele sale naționale.

Referințe:

1. Walter C, “Der Ukraine-Krieg und das wertebasierte Völkerrecht”, in JuristenZeitung, 2022, vol. 77, no. 10, p.450.
2. IAEA. Nuclear Safety, Security And Safeguards In Ukraine. February 2022–February 2023. p18.
3. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Ukraine. Note on the impact of the war on food security in Ukraine. 20.07.2022. p4.

Recomandat

Victor JUC, dr., hab., prof. univ.